

Etisk kod

för audionomer



Etisk kod för audionomer är utarbetad av en arbetsgrupp inom Svenska Audionomföreningen, och antagen av årsmötet 2001.

Arbetsgruppen bestod av Monica Gunnarsson, Inger Lindström och Pia Uhlin.

www.svenskaaudionomforeningen.org.se

Inledning

I en etisk kod framhålls faktorer som är betydelsefulla vid ställningstaganden som rör etiska dimensioner. Föreliggande etiska kod syftar till att återspegla audionomyrkets mål samt de skyldigheter och rättigheter som audionomen har gentemot berörda aktörer.

Det är inte möjligt att anvisa en specifik lösning vid olika etiska ställningstaganden. Audionomen skall utifrån en egen analys av varje specifik situation göra ett ställningstagande om olika etiska principer kommer i konflikt med varandra. Denna etiska kod talar alltså inte om vad man skall göra eller hur man skall handla i en specifik situation men utgör vägledning inför etiska ställningstaganden.

Denna etiska kod är en kollektiv överenskommelse och varje enskild audionom bör vara medveten om att denne i sin yrkesutövning representerar audionomer som grupp och därigenom bidrar till yrkeskårens trovärdighet. Denna etiska kod skall stå under ständig reflektion som kan leda till omprövning. Det är viktigt att uppmärksamma att principerna i denna etiska kod inte är juridiska regler. Audionomen skall arbeta efter gällande lagar och förordningar samt har skyldighet att söka utföra sitt arbete så att det yrkesmässigt håller hög kvalitet ⁽¹⁾.

En etisk kod är en del i ett professionellt yrke ⁽²⁾. En profession kännetecknas bl a av att kunskapsbasen är vetenskapligt förankrad och att den har samhällets erkännande och stöd ^(3,4).

Audionomens arbete skall grundas på en humanistisk människosyn och ett empatiskt förhållningssätt samt respekt för individens integritet och tilltro till individens förmåga att själva ta ansvar ^(5, 6, 7, 8, 9).

Audionomen skall arbeta utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet ^(3,4). Audionomen skall i arbetet också tillämpa empati, intuition, kreativitet samt reflektion och kritisk analys. Audionomen skall i sitt arbete alltid se till patientens* bästa.

Audionomernas arbetsmetoder utvecklas utifrån kunskapsområdena naturvetenskap (medicin, fysik, teknik), samhällsvetenskap (psykologi, pedagogik) och humaniora (lingvistik, filosofi).

I audionomens arbete ingår att förebygga, bedöma, diagnostisera, åtgärda och utvärdera hörsel och kommunikations-

förmåga. I audionomens arbete ingår även handledning, konsultation, utbildning och information.

Audionomen skall följa arbetsgivarens riktlinjer så länge dessa är förenliga med yrkesetiken. I förekommande fall skall audionomen informera arbetsgivare och andra beslutsfattare då riktlinjer kommer i konflikt med yrkesetiken.

Referenser

- 1 Författningshandbok för personal inom hälso- och sjukvården. 31:a uppl. Willow K. red. Stockholm: Liber; 2000. Uppdateras årligen, senaste upplagan gäller.
- 2 Forslund K. Professionell kompetens. Fyra essäer om inläring och utveckling för professionalitet. Linköpings universitet, Inst för pedagogik och psykologi; 1993.
- 3 Högskoleförordningen 1993:100. Stockholm: Norstedts Juridik AB; 1992. Svensk författningssamling SFS 1998:1003; SFS 1999:30. Finns att hämta via adress: <http://www.sverigedirekt.riksdagen.se/>
- 4 Högskolelagen 1992:1434; 1 kap 9 §. Stockholm: Norstedts Juridik AB; 1992. Svensk författningssamling SFS 1992: 1434; 1998: 1003. Finns att hämta via adress: <http://www.sverigedirekt.riksdagen.se/>
- 5 Förenta Nationernas deklaration om de mänskliga rättigheterna 1948. I Etik och idehistoria i socialt arbete. Ronnby A. red. Stockholm: Socionomen; 1993.
- 6 Standardregler för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet. Antagna av Förenta Nationernas generalförsamling 1993. Stockholm: Gotab; 1995.
- 7 Olivestam CE, Thorsen H. Etik och livsfrågor. Stockholm: Esselte Studium; 1989.
- 8 Thorsen H. Omvårdnadsmodeller, människosyn, etik. Stockholm: Liber; 1997.
- 9 Statens offentliga utredning SOU 1995:5. Vårdens svåra val. Betänkande av Prioriteringsutredningen. Stockholm: Fritzes; 1995.

* I denna kod har genomgående använts termen patient. Likvärdiga termer är brukare, klient och kund.

Audionomens etiska förhållningssätt gentemot ...

patienten och närstående:

- Audionomen skall bemöta patienten samt närstående med respekt och inte låta sig påverkas av ras, nationalitet, politiska åsikter, livsåskådning, samhällsställning, ålder, kön, fysisk förmåga, psykisk förmåga eller etnisk tillhörighet.
- Audionomen skall informera patienten om undersökningsresultat och möjliga re/habiliterande åtgärder.
- Audionomen skall respektera och främja patientens rätt till personlig integritet och självbestämmande.
- Audionomen skall fortlöpande diskutera samt besluta om re/habiliteringsmål och åtgärder i samråd med patienten (närstående).
- Audionomen skall vägleda patienten (närstående) till annan kompetens när så erfordras.
- Audionomen skall så långt det är möjligt informera patienten om beräknad kostnad och tidsramar i samband med re/habilitering.
- Audionomen får avbryta åtgärder och insatser om patient eller medföljande uppträder kränkande eller hotfullt.

professionen:

- Yrkestiteln audionom får endast användas av den som fullföljt grundutbildning till audionom/hörselvårdsassistent.
- Audionomer har ett kollektivt ansvar för att forskning och ämnesutveckling sker inom audionomens kunskaps- och yrkesområde.
- Audionomen har ett personligt ansvar för sin yrkesutövning genom att fortlöpande vidga och fördjupa sig inom kunskaps- och yrkesområdet.
- Audionomens förhållningssätt i yrkesutövningen skall vara reflekterande, analyserande och kreativt.
- Audionomen har ett personligt ansvar för att utveckla sin handledarkompetens så att de som är på väg in i professionen tillförsäkras kvalificerad handledning.
- Audionomen skall i samband med forsknings- och utvecklingsarbete följa forskningsetiska riktlinjer som gäller för medicinsk och samhällsvetenskaplig forskning i Sverige samt begära tillstånd hos berörda etiska kommittéer när så erfordras.
- Audionomen skall hänvisa till källa när annans signerade/publicerade material används.

kollegor och audionomstudenter:

- Audionomen skall anlita andra kollegors kompetens när så erfordras.
- Audionomen skall dela med sig av sin kunskap och sina erfarenheter till kollegor, audionomstudenter och andra för att vägleda dem när behov föreligger.
- Audionomen skall medverka i utbildning och handledning av audionomstuderande.
- Audionom som får kännedom om att kollega eller audionomstuderande brister i lämplighet och/eller är oskicklig i sin yrkesutövning bör vidta åtgärder så att detta uppmärksammas och kan åtgärdas.

andra yrkesgrupper:

- Audionomen skall respektera andra yrkesgruppers särskilda kompetens, skyldigheter och ansvar.
- Audionomen skall anlita andra yrkesgruppers kompetens när så erfordras.
- Audionomen skall utan prestige verka för ett gott samarbete med olika yrkesgrupper

allmänhet och samhälle:

- Audionomen skall informera i frågor som rör audionomens kunskapsområde.
- Audionomen skall vid offentliga framträdanden klargöra om hon/han företräder sig själv, sitt yrke, sin yrkesförening, sin arbetsgivare eller annan verksamhet.
- Audionomen skall verka för att göra audionomyrket synligt i samhället och sprida kunskap om audionomens kompetens.
- Audionomen skall med hjälp av sina kunskaper och erfarenheter upplysa om skaderisker inom hörselområdet och bidra till ökad medvetenhet om hörandet och dess betydelse samt verka för god ljudmiljö.
- Audionomen skall kritiskt analysera hörhjälpmedelsreklam.
- Audionomen skall verka för objektivitet vid hjälpmedelsval eller beslut avseende ordination av hjälpmedel.